

HET BESTE VAN STOCKHOLM IN 6 ROUTES

ROUTE 1 > GAMLA STAN, RIDDARHOLMEN & HELGEANDSHOLMEN p. 18

De geschiedenis van Stockholm begint in de altijd levendige oude stad. Slenter door de smalle steegjes, bewonder de oude panden en bezoek het koninklijk slot.

ROUTE 2 > NORRMALM p. 38

Norrmalm is het zakelijk centrum en het winkelhart van Stockholm. Je vindt er grote winkelketens, veel hotels en een divers cultuuraanbod.

ROUTE 3 > ÖSTERMALM p. 58

In deze chique wijk zijn veel exclusieve winkels van Zweedse en internationale merken gevestigd. Rond Stureplan zijn veel restaurants en exclusieve clubs.

ROUTE 4 > SÖDERMALM p. 78

Op Södermalm wisselen hip en geschiedenis elkaar af: houten arbeidershuisjes, mooie uitzichten, trendy (vintage)winkeltjes en relaxte cafés en restaurants.

ROUTE 5 > VASASTAN & KUNGSHOLMEN p. 98

Vasastan en Kungsholmen zijn minder bekend bij toeristen. Ga dus naar deze wijken als je wilt shoppen, eten, drinken en uitgaan tussen de Stockholmers.

ROUTE 6 > DJURGÅRDEN & SKEPPSHOLMEN p. 118

Voor een heerlijke wandeling, fietstocht of picknick in de prachtige natuur, en de beroemdste musea van Stockholm, moet je naar Djurgården en Skeppsholmen.

STAD

Stockholm

OVER ONZE LOCAL

Tamar werd tijdens haar studie verliefd op het noorden en woont sinds anderhalf jaar in Stockholm. Ze werkt daar als marketingcoördinator. Als ze niet aan het werk is, ontdekt ze graag nieuwe plekken in de stad (het liefst op de fiets). Ook is ze graag in de natuur, in en rondom Stockholm. Op een zonnige dag gaat ze graag naar Tyresta voor een lange wandeling.

LOCAL

Tamar Ravestein

WERK

Marketing-
coördinator

TIP

Ga voor *fika* naar Lykke, Café Pascal of Stora Bageriet.

TIME TO MOMO IN STOCKHOLM

Stap je hotel uit en loop regelrecht naar de leukste wijken van de stad. Onze auteurs vertellen je waar je nieuwe restaurantjes vindt en waar je moet zijn voor de beste koffie of dat lokaal gebrouwen biertje. Bij **time to momo** slaan we de dertien-in-een-dozijn-winkelstraten over en wandel je, terwijl je onderweg een bezienswaardigheid meepikt, naar de tofste winkeltjes, vintage markten, creatieve hotspots en fijne parken waar de locals zelf graag komen. Onderweg kom je langs nog veel meer interessante adresjes, dus kijk goed om je heen.

Jij gaat Stockholm ontdekken! Uniek vanwege alle eilanden, het water en het groen. Hier vind je musea en kleine galeries, shop je in vintage winkels of juist bij designmerken, drink je wijn op een drijvend terras, kun je picknicken met een prachtig uitzicht over de stad, geniet je van lange zomerdagen of juist van sneeuw in de winter, laat je je inspireren door Zweeds design: in Stockholm kan het allemaal. Wij laten je zien waar.

HAAL ALLES UIT JE STEDENTRIP!

Met de zes routes in deze gids kun je te voet en in je eigen tempo de leukste wijken van de stad ontdekken. De routes leiden je langs musea en bezienswaardigheden, maar laten je vooral ook zien waar je lekker kunt eten en drinken, shoppen en genieten en leuke dingen kunt doen. We tippen je de beste adresjes waar we zelf ook graag komen, dus misschien komen we elkaar wel tegen.

Op de overzichtskaart voor in de gids kun je zien door welke delen van de stad de routes lopen. Voor een gedetailleerde plattegrond per route ga je naar het begin van het betreffende hoofdstuk. Daarop vind je ook de adressen. Aan de kleur van de bolletjes kun je zien om wat voor soort adres het gaat (zie de legenda onderaan deze pagina). Verderop in het hoofdstuk wordt elk adres steeds uitgebreid beschreven en vind je de adresgegevens, openingstijden en bereikbaarheid. Zonder de genoemde adressen uitgebreid te bezoeken, duurt één route maximaal drie uur. De afstand in kilometers vind je boven de routebeschrijving.

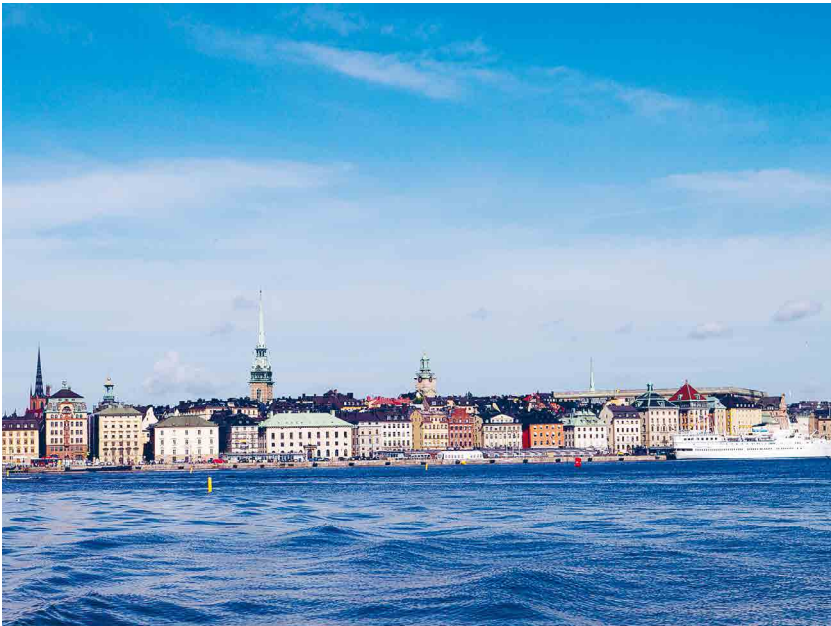
PRIJSINDICATIE

Om je een idee te geven van de prijzen in restaurants, vind je bij de adresgegevens steeds een prijsindicatie. Tenzij anders vermeld, verwijzen we hiermee naar de gemiddelde prijs van een hoofdgerecht. De entreprijzen van bezienswaardigheden zijn de reguliere tarieven.

LEGENDA

● >> BEZIENSWAARDIGHEDEN ● >> ETEN & DRINKEN	● >> SHOPPEN ● >> LEUK OMTE DOEN

GOED OM TE WETEN

In Zweden is de lunch misschien wel de belangrijkste maaltijd van de dag. Men luncht het liefst buiten de deur en neemt er ruim de tijd voor. Veel restaurants en cafés hebben speciale, gunstig geprijsde lunchmenu's (*dagens lunch*), bestaande uit een warme maaltijd met brood, salade, water of frisdrank en koffie of thee na. Genieten van een *fika* is ook populair, dat is een kop koffie met iets lekkers erbij. Een lunch of *fika* bestel je aan de bar.

Op vrijdag en zaterdag kan het erg druk zijn in restaurants, zeker in het laatste weekend van de maand, als het payday is geweest. Reserveren is dan noodzakelijk. Dit kan vaak via internet. Een fooi geven is niet verplicht, maar wordt wel gewaardeerd.

Vanwege de alcoholwetgeving zijn er in Zweden geen kroegen, maar erg veel restaurant-barcombinaties. Er mag namelijk alleen alcohol geschonken worden als er een menukaart is. Borrelen in een hotelbar is erg populair. Op vrijdag- en zaterdagavond draaien er dj's in diverse hotellobby's. Voor bier en wijn geldt een minimumleeftijd van 18 jaar. Supermarkten verkopen alcohol tot 3,5 procent. Sterkere dranken, wijn en bier zijn alleen te verkrijgen in een van de vestigingen van *Systembolaget*, een staatsbedrijf dat het alleenrecht heeft op de verkoop hiervan. Je moet minimaal 20 jaar zijn om hier iets te mogen kopen. De openingstijden zijn op weekdays van 10.00 tot 19.00 en op zaterdag van 10.00 tot 15.00. Op zon- en feestdagen zijn ze gesloten.

Hoewel Zweden lid is van de Europese Unie, betaal je hier niet met de euro, maar met de Zweedse kroon (SEK). Eén euro is ongeveer 11 SEK. Een creditcard wordt bijna overal geaccepteerd, ook voor kleinere bedragen. Veel plekken in Stockholm accepteren alleen pin, geen cash.

TYPISCH STOCKHOLM

Door de noordelijke ligging is het verschil in aantal uren daglicht tussen zomer en winter enorm. In december gaat de zon al voor 15.00 uur onder; in juni pas na 22.00 uur. 's Winters kan er een dik pak sneeuw liggen en zijn er in de stad ijsbaantjes, rond kerst is de stad sfeervol verlicht. De openingstijden van bijvoorbeeld musea kunnen verschillen in het winter- of zomerseizoen. In juli en

augustus zijn winkels en restaurants één of meer weken gesloten vanwege de vakantie. Ook tussen kerst en eind januari zijn sommige restaurants dicht. Het kan dus voorkomen dat enkele adressen uit de gids gesloten zijn in deze periodes. We hebben de zomertijden genoteerd, indien mogelijk, anders staat erbij vermeld dat de zomertijden afwijken. Check voor de zekerheid altijd de website van het betreffende adres.

NATIONALE FEESTDAGEN

Zweden kent de volgende eigen feest- en gedenkdagen:

6 januari > Trettondagen (Driekoningen)

30 april > Valborg (Lentefeest)

1 mei > Dag van de Arbeid (Walpurgisnacht)

6 juni > nationale feestdag

Vrijdag na 21 juni > Midsommar (midzomer)

4 november > Allerzielen

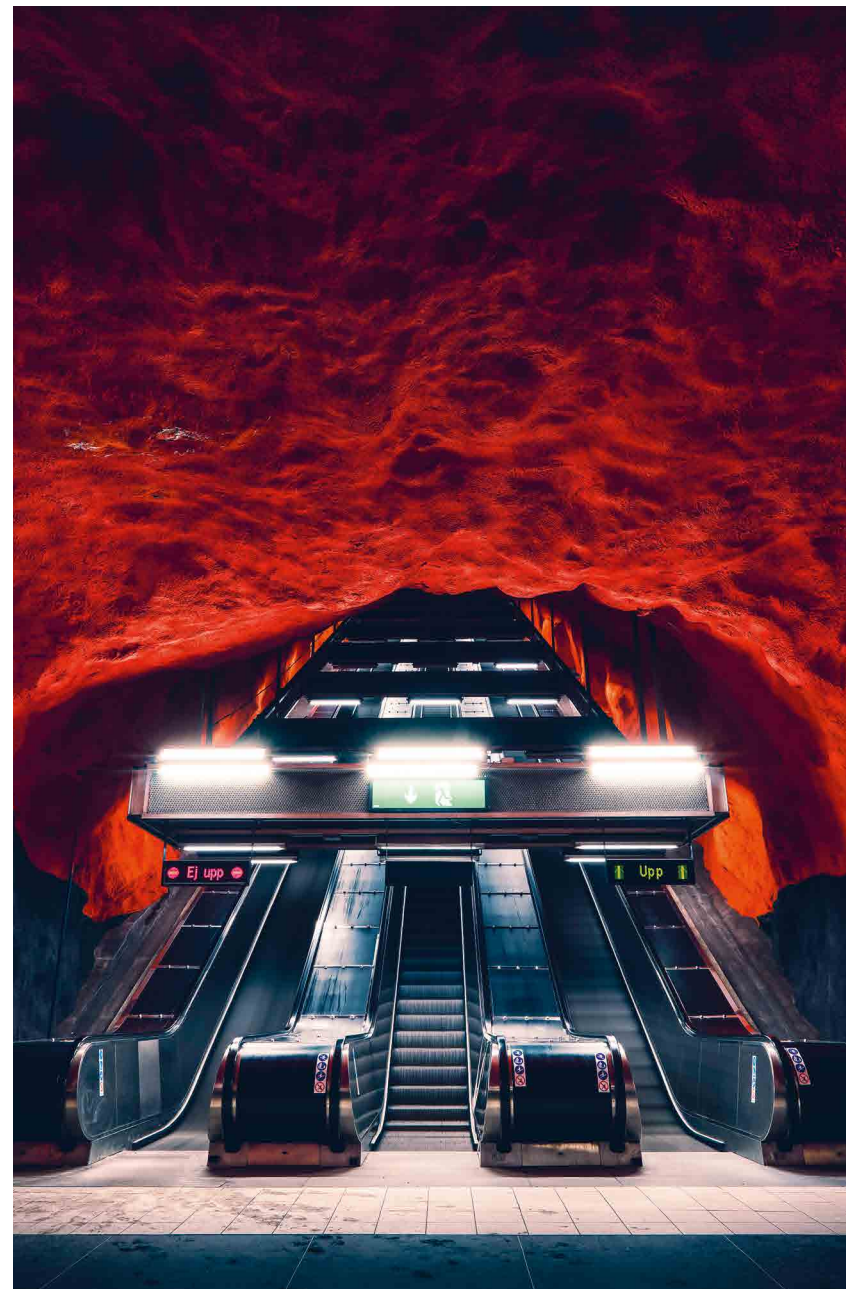
13 december > Sint Lucia

De middag vóór een officiële feestdag zijn veel Zweden ook vrij. Op de avond van Valborg wordt met grote vuren, vuurwerk en koorzang het voorjaar ingeluid. Je kunt dit feest op veel plekken in de stad bijwonen, bijvoorbeeld in openlucht-museum Skansen. Het eerste weekend na 21 juni wordt Midsommar gevierd. Dit is een feest dat zich veelal in vrienden- of familiekring en in zomerhuisjes op het platteland afspeelt, met veel eten en drinken. In Stockholm zijn dan de meeste winkels, restaurants en musea gesloten. In Skansen wordt Midsommar op traditionele wijze gevierd met een meiboom, zang en dans. Ook op een aantal eilanden in de Skärgård (archipel) wordt gekeerd.

VERVOER

VLIEGVELD

Het nationale **vliegveld** van Zweden, Arlanda, ligt ongeveer 40 kilometer ten noorden van Stockholm. Met de trein **Arlanda Express** (arlandaexpress.com) ben je in 20 minuten in het centrum. Een retour kost 600 SEK. Een goedkope

alternatief is de bus van **Flygbussarna** (*flygbussarna.se*). De rit duurt 40 minuten en een retourticket kost 209 SEK. Je kunt ook vliegen op Skavsta, dat vliegveld ligt ongeveer 100 kilometer van Stockholm. Ook hiervandaan kun je met Flygbussarna naar het stadscentrum. Het duurt ongeveer 80 minuten en een retourtje kost 438 SEK. Tickets kun je online boeken en dat is aan te raden, vaak is dat goedkoper en de rijen aan het loket kunnen behoorlijk lang zijn.

OPENBAAR VERVOER

Het openbaar vervoer in Stockholm is goed geregeld. Het vervoer per **metro** (t-bana), **bus**, **tram** en **pendeltrein** wordt door Storstockholms Lokaltrafik (SL) verzorgd. Voor een overzicht van alle metrolijnen kijk je op de metrokaart achter in deze gids. De metro rijdt in het weekend 24 uur per dag. Voor bestemmingen buiten het metrogebied worden na 1.00 uur nachtbussen ingezet. Hiervoor geldt hetzelfde tarief als overdag. Kijk voor reisadvies op de website *sl.se*.

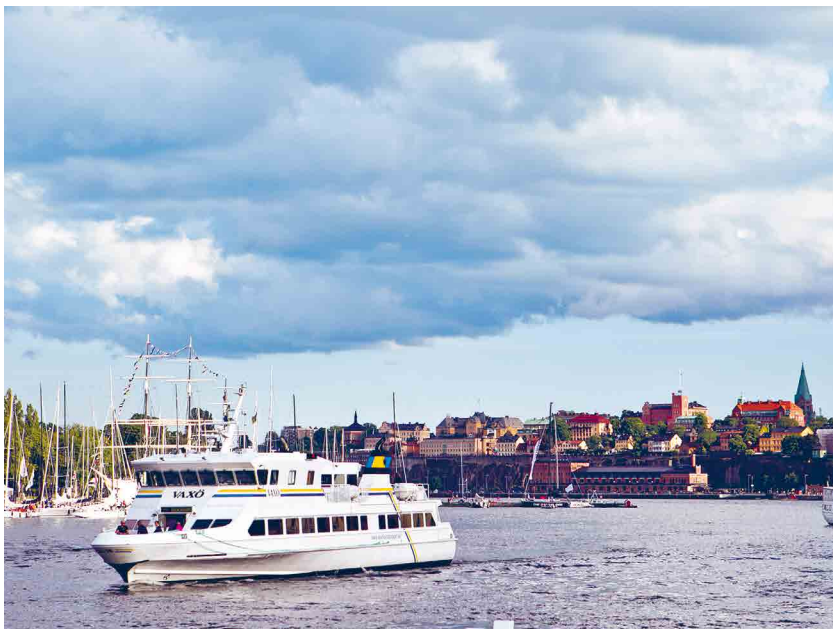
Tickets zijn te koop bij een SL-Center (op T-centralen, Slussen of Sergels Torg) en de kiosken van Pressbyrån. Een enkele reis kost 39 SEK. Bij de bus of metro kun je ook bij de chauffeur (bus) of het metropoortje (metro) betalen.

Let op, je kunt alleen pinnen. Je kunt dan gedurende 75 minuten onbeperkt reizen in elk vervoermiddel van SL (bewaar de bon). Het is gemakkelijker om de SL-app te downloaden. Hier kun je losse tickets kopen of ervoor kiezen om een 24 uurskaart (165 SEK) of 72-uurskaart (330 SEK) te kopen. Of koop een accesskaart (20 SEK) en zet daar een ticket op. Wil je ook veel musea bezoeken, neem dan de Stockholm Pass. Meer informatie hierover vind je op *stockholmpass.com*.

Naar Djurgården kun je met de **veerboot** of de tram. De boot vertrekt vanaf Slussen en de tram (citylinje 7) vanaf Kungsträdgården. De **museumtram** (Djurgårdslinje 7) rijdt alleen in de zomer en vertrekt vanaf Normalmstorg. Ook op de veerboot en in de tram is een SL-Accesskaart geldig.

TAXI

Een **taxi** is in Stockholm niet goedkoop. Je betaalt een aanvangsttarief plus kilometer- en tijdskosten. Veel taxicentrales hanteren dag- en avondtarieven. Een goedkoper alternatief is de Uber-app of Bolt-app.

STEP

In Stockholm kun je **elektrische steps** huren. Voi, Bird, Bolt en andere aanbieders hebben ze verspreid over de stad staan. Download hiervoor de app van de betreffende verhuurder. Het kost vaak 10-15 SEK om de step te ontgrendelen, vervolgens betaal je rond de 2-3 SEK per minuut. Let op, de steps mogen alleen op bepaalde plaatsen worden achtergelaten.

FIETSEN

De **fiets** is ideaal om Stockholm te ontdekken! Je kunt bijna overal goed fietsen en zo zie je veel meer van de stad dan vanuit de bus of metro. Op het groene eiland Djurgården is het heerlijk fietsen en de zuidkant van Södermalm en Hammarby Sjöstad lijken met de fiets ineens veel dichterbij. Ook is het gemakkelijk om op de fiets de stad uit te gaan, bijvoorbeeld naar Hagaparken of Millesgården. Alleen de wijk Gamla Stan kun je beter met de fiets vermijden, vanwege de drukte en de kleine straatjes

Er wordt veel gefietst in Stockholm en elk jaar komen er meer fietsers bij, vooral in de zomermaanden. Er zijn ook mensen die in het najaar winterbanden op de fiets leggen en het hele jaar door fietsen.

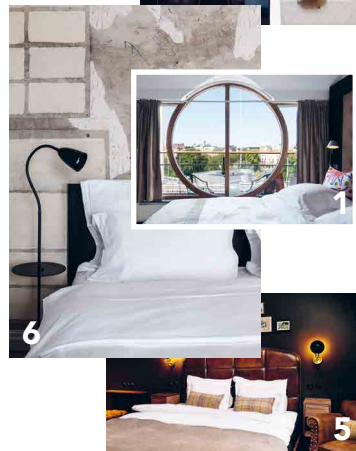
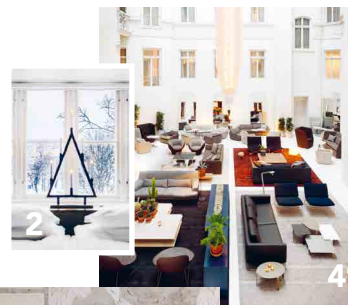
Buiten het centrum is het niet altijd duidelijk waar het fietspad is. Bovendien komt het regelmatig voor dat een fietspad voor beide rijrichtingen of tevens voor voetgangers bedoeld is. Wees hierop bedacht. Voetgangers zijn niet zo oplettend als in Nederland.

Er zijn diverse fietsverhuurbedrijven in de stad. In mei 2022 heeft Stockholm een deelfietsconcept gelanceerd. Je kunt een tijdelijk abonnement nemen en een fiets (e-bike) huren die je op straat ziet. Voor meer informatie ga je naar stockholmebikes.se. Op verschillende plekken in de stad, bijvoorbeeld bij het Stockholm Tourist Centre, is een gratis kaart met alle fietspaden in groot-Stockholm verkrijgbaar. Een helm is verplicht tot 15 jaar, maar wordt door de meeste fietsers ook na die leeftijd nog gedragen.

TOP 10

HOTELS

- 1 **Berns Hotel:** prachtig boetiekhotel > Norrmalm
- 2 Verwen jezelf op **Skeppsholmen** > Djurgården & Skeppsholmen
- 3 Stylish: **Miss Clara** > Norrmalm
- 4 Shoppen: **Nobis** > Norrmalm
- 5 Gedurfd! **NOFO** > Södermalm
- 6 Kunst: **STORY** > Östermalm
- 7 **Hotel Xpress**, fijn budgethotel > Norrmalm
- 8 Dobberen op **STF AF Chapman** > Djurgården & Skeppsholmen
- 9 Funky art deco bij **Haymarket by Scandic** > Norrmalm
- 10 Industrieel: **Hobo** > Norrmalm

Bekijk nog veel meer **leuke hotels en appartementen** uit **onze selectie** via deze QR-code en **ontdek alle voordelen** van boeken bij time to momo!

TOP 10

RESTAURANTS

- 1 **Rolfs Kök** is een tof wijkrestaurant > p. 46

- 2 Ga voor luxe fine dining naar **Smak** > p. 48

- 3 Verse schaal- en schelpdieren en vis eet je bij **B.A.R.** > p. 129

- 4 Voor veganistisch eten moet je bij **Hermans** zijn > p. 89

- 5 Noord-Zweedse gerechten met een twist bij **Knut Bar** > p. 49

- 6 **Nytorget Urban Deli** is meer dan alleen een restaurant > p. 89

- 7 **Lilla Ego**: bij deze parel eet je fantastisch! > p. 106

- 8 Lunchen zoals de Stockholmers in **Östermalms Saluhall** > p. 65

- 9 Gehaktballetjes, haring en andere klassiekers bij **Pelikan** > Blekingegatan 40

- 10 **K25**, voor betaalbaar fastfood van goede kwaliteit > p. 49

TOP 10

AVONDJE UIT

- 1 Dansen en meezingen bij **Golden Hits** > p. 57

- 2 Dé gaybar van Gamla Stan: **The Secret Garden** > p. 37

- 3 Wijn en kunst in restaurant **Riche** > p. 66

- 4 Theater, club, karaoke bij **Södra teatern** > Mosebacke Torg 1-3

- 5 Dansen of barhangen in **Hornhuset** > p. 138

- 6 Ga feesten op een boot: **Patricia** > Mälarstrand Kajplats 19

- 7 Clubben onder een viaduct bij **Under bron** > Hammarby Slussväg 2

- 8 Jazz en soul bij **Fasching** > Kungsgatan 63

- 9 Cocktail met uitzicht bij **Himlen** > Götgatan 78

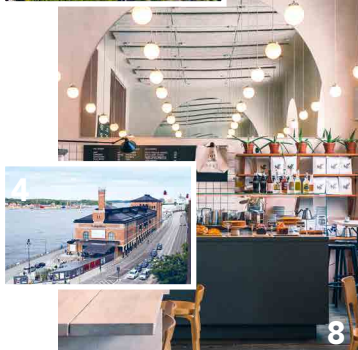
- 10 Clubben én concerten bij **Debaser** > Lilla Nygatan 16

TOP 10

ZONDAG

- 1 Fietsen op Djurgården, pauzeren in **Rosendals Trädgård** > Rosendalsvägen 38
- 2 Bezoek het openluchtmuseum **Skansen** > p. 134
- 3 Natuurwijn en live muziek: **Slow hands Cafe** > Sedelvägen 35
- 4 Foto's bekijken in **Fotografiska** > p. 82
- 5 Neem de bus naar beeldentuin **Millesgården** > p. 142
- 6 Picknick en geniet van het uitzicht vanaf **Monteliusvägen** > p. 97
- 7 Neem de boot naar een eiland in **Stockholms Skärgård** > p. 141
- 8 Brunch en goede koffie bij **Gast** > p. 45
- 9 Neem de veerboot naar **Hammarby Sjöstad** > p. 138
- 10 Vintage shoppen op **Hornstulls markt** (mei-sep) > p. 138

ROUTEBESCHRIJVING 1 (ca. 4,2 km)

Neem op metrostation Gamla Stan uitgang Tegelbacken en bestel een ontbijt **1**. Loop terug door het station en neem uitgang Riddarholmen. Loop langs het spoor naar het noorden en ga links Södra Riddarholmshamnen in. Vervolg je weg langs het water en geniet vanaf het terras **2** van het uitzicht op Stadshuset. Loop verder langs het water en ga rechts via Schering Rosenhanes Gränd naar het plein **3**. Steek via Riddarholmsbron het water over naar Gamla Stan. Je passeert Riddarhuset **4** en Bondeska Palatset **5**. Loop verder door Myntgatan. Vanaf hier zie je Riksdagshuset **6** liggen. Neem bij Mynttorget de trap omhoog. Ga naar Yttre Borggården voor de wisseling van de wacht en bezichtig het slot **7**. Aan Slottsbacken liggen Storkyrkan **8** en de gele Finse kerk. Op de binnenplaats van de kerk staat het kleinste beeldje van Stockholm **9**. Loop via de poort links Trädgårdsgatan in en via Skeppar Olofs Gränd naar Köpmangatan. Ga daar links en dan rechts Sjölagårdsgatan in voor lunch **10**. Loop door Köpmangatan naar het bronzen beeld **11**. Ga rechts naar beneden en vervolg de route via Österlånggatan om te shoppen **12** **13** of voor een hapje **14**. Keer terug en loop door Västerlånggatan via de doorgang naar Mårten Trotzigs Gränd **15**. Bovenaan steek je schuin over, Tyska Stallplan in. Ga links Svartmangatan in voor Tyska Kyrkan **16**. Vervolg je weg door Svartmangatan. Op Stortorget **17** drink je een cocktail **18**, koffie **19**, bedenk je hoe je Nobelprijswinnaar kunt worden **20** en geniet je van chocolademelk **21**. Loop via Kåkbrinken naar Västerlånggatan. Op de kruising van Kåkbrinken en Prästgatan ligt links een Viking-runenstein **22**. Loop door naar Västerlånggatan, ga links voor een sci-fi-boekhandel **23** of regenjassen **24**. Keer om en vervolg de route door Västerlånggatan om verder te winkelen **25**. Ga door het tunneltje Gåsgränd in. Steek links het plein over en ga rechts Överskärargränd in. Eenmaal in Stora Nygatan, sla rechtsaf voor een hapje **26** en loop deze weg terug voor heerlijk ijs **27** of sla Yxmedsgränd in voor seizoensgerechten **28**. Loop terug naar Stora Nygatan, waar je stripboeken koopt **29** of *fika* bestelt **30**. Even verderop winkel je voor kinderkleding **31**. Voor een *smörgåsbord* **32** ga je rechts Tyska Brinken in, loop daarna terug naar Lilla Nygatan voor snoep **33** en loop door tot je linksaf Torgdragargränd in kunt. Ga bij Västerlånggatan rechts voor een vikingdiner **34**. Neem de eerste rechts in Västerlånggatan door Funckens gränd en sla linksaf in Kornhamnstorg. Eindig met een avondje uit in de gaybar van Gamla Stan **35**.

ROUTE 1

GAMLA STAN, RIDDARHOLMEN & HELGEANDSHOLMEN

OVER DE ROUTE

Deze wandeling geeft je een indruk van het middeleeuwse Stockholm en helpt je tussen alle *tourist traps* bijzondere winkels en leuke restaurants te vinden. Gamla Stan is niet groot, maar met deze kronkelende route kun je wel uren dwalen door de steegjes. De wandeling kun je goed combineren met route 2. Pak deze route bij voorkeur op een doordeweekse dag, is het net even wat minder druk met toeristen in Gamla Stan.

DE WIJKEN

Gamla Stan betekent 'de oude stad'. Dit is het altijd levendige, sfeervolle, historische hart van Stockholm. De stad werd in de 13e eeuw gesticht door Birger Jarl. De huizen die toen gebouwd werden, waren heel klein, van hout en stonden dicht op elkaar. Helaas is de oorspronkelijke houten bebouwing door de eeuwen heen grotendeels vernietigd door brand en strijd. De meeste van de huidige okergele en rode panden stammen uit de 17e eeuw. Hier en daar zijn ze wat scheef en verzakt, maar zowel de bewoners als de bezoekers vinden dat nu net de charme van de wijk. Het prominent aanwezige **Kungliga Slottet** is gebouwd in de 18e eeuw.

Dagelijks slenteren vele toeristen – Stockholmers zie je er weinig – door de smalle straten en steegjes van Gamla Stan. Vooral in de zomer krioelt het in de hoofdstraat Västerlånggatan van de mensen, deze straat kun je dan ook beter vermijden. De originelere winkels en galeries met kunst en handwerk vind je vooral in de steegjes buiten de hoofdstraat, bijvoorbeeld in **Österlånggatan**, **Köpmangatan** en **Tyska Brinken**. In en rond de straten **Stora Nygatan** en **Lilla Nygatan** komen steeds meer nieuwe, leuke restaurants die maken dat ook de Stockholmers zelf Gamla Stan weer weten te vinden.

Riddarholmen is een fraai en rustig eilandje waar vooral gebouwen staan die tegenwoordig een overheidsfunctie hebben. Het is door een brug verbonden met Gamla Stan. Op het eilandje **Helgeandsholmen**, ten noorden van Gamla Stan, zetelt de Zweedse regering.

WEINIG TIJD? DIT ZIJN DE HOOGTEPUNTEN:

**BIRGER JARLS TORG + RIKSDAGSHUSET + KUNGLIGA SLOTTET
+ MÅRTEN TROTZIGS GRÄND + STORTORGET**

GAMLA STAN, RIDDARHOLMEN & HELGEANDSHOLMEN

- 1 Fabrique
- 2 Evert Taubes Terrass
- 3 Birger Jarls Torg
- 4 Riddarhuset
- 5 Bondeska Palatset
- 6 Riksdagshuset
- 7 Kungliga Slottet
- 8 Storkyrkan
- 9 Järnpojken
- 10 Under Kastanjen
- 11 Sankt Göran och draken
- 12 HildaHilda
- 13 Blå Gungan
- 14 Järnet Bar & Restaurant
- 15 Mårten Trotzigs Gränd
- 16 Tyska Kyrkan
- 17 Stortorget
- 18 Pharmarium
- 19 Grillska Huset
- 20 Nobelmuseet
- 21 Kaffekoppen / Chokladkoppen
- 22 Upplands runinskrifter 53
- 23 Science Fiction Bokhandeln
- 24 Stutterheim
- 25 Iris Hantverk
- 26 Geronimo's
- 27 StikkiNikki
- 28 Djuret
- 29 Comics Heaven
- 30 Panem
- 31 Sewing for seeds
- 32 Kagges
- 33 Gamla Stans Polkagriskokeri
- 34 Aifur Krog & Bar
- 35 The Secret Garden

TOP 10

DESIGN

- 1 Een leuke gadget scoren bij **Designorget** > p. 50

- 2 De flagshipstore van **Design House Stockholm** > Götgatan 14

- 3 Keramiek en andere mooie spullen bij **Manos** > p. 93

- 4 Artikelen voor je interieur vind je bij **Iris Hantverk** > p. 34

- 5 Kleurrijke ringen en armbanden van **Caroline Svedbom** > p. 70

- 6 (Edel)metaal in de hoofdrol bij **LOD** > p. 114

- 7 Kleding en accessoires van **Grandpa** > Södermannagatan 21, Södermalm

- 8 Minimalisme en tijdloos design bij **Asplund** > Sibyllegatan 31, Östermalm

- 9 Fraai en functioneel opbergmateriaal van **Granit** > p. 53

- 10 Shop oud en nieuw bij **Brandstationen** > p. 91

BEZIENSWAARDIGHEDEN

② Op veel plekken in de stad zie je de toren met de drie gouden kronen van Stadshuset, maar nergens zie je de toren beter dan vanaf het **Evert Taubes Terrass**. Evert Taubes was een Zweedse auteur, kunstenaar en zanger. Vanwege de achtergrond kiezen televisiejournalisten deze plek vaak om verslag te doen van nieuws uit Stockholm. Dit is ook een populaire plek voor locals om in de zomer een duik in het water te nemen.

evert taubes terrass, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

③ **Birger Jarls Torg** is het centrale plein van Riddarholmen. Het is genoemd naar Birger Jarl, van wie men zegt dat hij in de 13e eeuw Stockholm stichtte om Zweden te beschermen tegen aanvallen van buitenlandse vloten. Zijn beeld staat prominent midden op het plein. De meeste voormalige stadspaleizen aan dit plein, zoals Wrangelska Palatset, zijn nu overheidsgebouwen.

birger jarls torg, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

④ In **Riddarhuset** ridderde de koning de Zweedse adel en waren er feesten en bijeenkomsten voor de edelen. Het is tussen 1641 en 1674 gebouwd in barokstijl, naar ontwerpen van vier verschillende architecten. Sinds 1975 worden er geen ridders meer 'geslagen' en heeft Riddarhuset als belangrijkste taak het up-to-date houden van de stambomen van adellijke families. De hedendaagse adel kan hier ruimtes huren voor feesten en trouwerijen.

riddarhustorget 10, riddarhuset.se, open ma-vr 11.00-12.00, entree 60 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑤ **Bondeska Palatset** was de ambtswoning van rijkspenningmeester Bonde en werd tussen 1662 en 1673 gebouwd naar een ontwerp van Nicodemus Tessin (de oude) en Jean de la Vallée. Dit gebouw is een duidelijk voorbeeld van hoe de Franse barok- en renaissancestijl van invloed zijn geweest op de Zweedse architectuur. In de 18e eeuw werd Jacob Johan Anckarström hier publiekelijk geïgelsd vanwege een moordaanslag op koning Gustav III. Tegenwoordig is in Bondeska Palatset het Zweedse hooggerechtshof gehuisvest.

riddarhustorget 8, niet open voor publiek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑥ Het eiland Helgeandsholmen wordt voor ongeveer de helft in beslag genomen door **Riksdagshuset**, waar het Zweedse parlement zetelt. Het parlamentsgebouw werd gebouwd tussen 1897 en 1905. Het is uiteindelijk bijna twee keer zo duur uitgevallen als in 1888 berekend was door architect Aron Johansson. Het plein voor het Riksdagshuset herken je wellicht van Greta Thunbergs Fridays for Future-demonstraties.

riksgatan 3, riksdagen.se, zie website voor tijden rondleiding, entree gratis, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 t-centralen

⑦ **Kungliga Slottet** is de officiële residentie van de Zweedse koning Carl XVI Gustaf en koningin Silvia. Recepties, feesten en audiënties vinden in dit paleis plaats. Vanaf de 13e eeuw stond hier slot Tre Kronor, maar dat brandde in 1697 af. Toen is de bouw van het huidige paleis begonnen. Het paleis telt meer dan zeshonderd kamers. Ook vind je er musea en kun je de ceremoniële wisseling van de wacht bijwonen op woensdag (12.15 uur) en zaterdag (13.15 uur).

slottsbacken 1, kungahuset.se, zie website voor openingstijden, entree 170 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑧ **Storkyrkan** is de dom van Stockholm. De oudste bewijzen van het bestaan van deze kerk dateren uit 1279. De gevels en toren zijn in de 18e eeuw omgebouwd in barokstijl, omdat het middeleeuwse uiterlijk storend was, naast het barokke koninklijk slot. Huwelijken van leden van het Koninklijk Huis worden hier ingezegend.

trångsund 1, svenskakyrkan.se, zie website voor openingstijden, entree 85 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑨ Het kleinste beeld van Stockholm is **Järnpojken** (*Het ijzeren jongetje*). De kunstenaar Liss Eriksson noemde het beeldje eigenlijk *Het jongetje dat naar de maan kijkt*. Daarmee verwees hij naar zichzelf, toen hij als kleine jongen niet kon slapen en nachtenlang naar de maan keek. In de winter krijgt dit beeldje vaak een das om of een muts op en in de zomer een zonnehoed. Sommige mensen leggen munten aan zijn voeten, in de hoop op geluk.

bollhustäppan (achter de finse kerk), t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑩ **Sankt Görän och draken** beeldt de Scandinavische sage Sint Joris en de Draak uit. Ooit was de stad in de ban van een draak en voerden de inwoners hem elke dag een schaap. Toen de schapen op waren, brachten ze elke dag een kind. Op een dag trof dit lot de dochter van de koning. Toen zij op de draak wachtte, kwam ridder Görän: hij doodde de draak en redde zo de prinses en de stad. Dit bronzen beeld is een replica; het houten origineel staat in Storkyrkan.

köpmantorget, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑪ **Tyska Kyrkan** wordt ook wel Sint-Gertrudekerk genoemd. In de Hanzetijd was dit een gildehuis voor Duitse koopmannen, maar in de 16e eeuw werd het omgebouwd tot een kerk in neogotische stijl. De binnenkant is barok met goudkleurige elementen, zoals de koningsloge, ontworpen door Nicodemus Tessin (de oude). De wijnkelder uit het gildetijdperk is er nog steeds.

svartmangatan 16, svenskakyrkan.se/deutschegemeinde, open vr-za 11.00-15.00, zo 12.30-16.00, entree 30 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑫ Als je alles wilt weten over de uitvinder Alfred Nobel, Nobelprijzen, de prijsuitreiking en de winnaars en hun werk, bezoek dan **Nobelmuseet**. Dit museum is gehuisvest in het voormalige beursgebouw van Stockholm uit 1776.

ROUTE 1 > GAMLA STAN, RIDDARHOLMEN & HELGEANDSHOLMEN

Er is hier veel te leren, maar ook veel te doen. Zo is er een bubbelruimte en een werkplaats waar je kunt experimenteren. Soms kun je er klassieke concerten bijwonen.

stortorget 2, börshuset, nobelprizemuseum.se, open sep-mei di-do 11.00-17.00, vr 11.00-20.00, za-zo 10.00-18.00, jun-aug dagelijks 9.00-20.00, entree 140 sek, sep-mei gratis op vr na 17.00, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

② Midden in het historische hart van Stockholm vind je de runenstein **Upplands runinskrifter 53**. Deze runenstein komt oorspronkelijk niet uit Stockholm. Historici vermoeden dat de steen uit de Zweedse provincie Uppland komt. In de 17e eeuw werd hij voor het eerst gezien in Stockholm, volgens oude documenten. De afbeelding van de draak heeft waarschijnlijk de volgende boodschap op het lichaam: *'Torsten en Frögunn lieten de steen oprichten om hun zoon te herdenken'*.

prästgatan 29, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

ETEN & DRINKEN

① **Fabrique** vind je op meerdere plaatsen in de stad, maar hier op Gamla Stan heb je de meeste kans op een zitplaats om van je overheerlijke *kanelbulle* te genieten. Behalve kaneelbroodjes hebben ze hier erg goede koffie en lekker belegde zuurdesembroodjes. Alles komt uit de eigen bakkerij en wordt gebakken op traditionele wijze in de steenoven.

lilla nygatan 12 (ingang schönfeldts gränd), telefoon +46 8208144, fabrique.se, open ma-vr 7.30-18.00, za-zo 8.00-16.00, prijs kanelbulle 30 sek, broodje 89 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑩ Aan een van de charmante pleintjes van Gamla Stan vind je **Under Kastanjen**. Dat betekent 'onder de kastanjeboom'. Deze plek is dan ook op zijn mooist wanneer de kastanjeboom in bloei staat. Ontbijt gezellig onder de boom of lunch met een salade, toast of soep van de dag.

kindstugatan 1, telefoon +46 8215004, underkastanjen.se, open ma-vr 8.00-23.00, za 9.00-23.00, zo 9.00-21.00, prijs lunch 135 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

ROUTE 1 > GAMLA STAN, RIDDARHOLMEN & HELGEANDSHOLMEN

14 Bij **Järnet Bar & Restaurant** luidt het motto: 'social dining & social drinking'. Je bestelt twee tot drie gerechten per persoon en deelt die vervolgens. *Shared dining* dus! Er staat voornamelijk vlees en vis op de menukaart.

österlånggatan 34, telefoon +46 8226666, culturbar.se, open di-do 11.30-23.00, vr 11.30-23.30, za 17.00-23.30, prijs gerechtje 250 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

18 De eerste consumentenapotheek van Zweden werd in 1575 op dit adres geopend. De apotheek van toen is de inspiratiebron voor **Pharmarium**. Het interieur bestaat uit prachtige apothekerskasten. En is dat vaasje op tafel nou een reageerbuisje? Seizoensproducten en klassieke medicinale kruiden vormen de basis van de gerechten en cocktails. Jij kiest een gerecht en de bartender mixt er een passende en originele cocktail bij.

stortorget 7, pharmarium.se, open ma-di, zo 16.00-23.00, wo-do 16.00-0.00, vr-za 15.00-1.00, prijs cocktail vanaf 190 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

19 Stockholms Stadsmission is het Leger des Heils van Stockholm. De winkel op deze locatie is bijzonder, want hier koop je geen tweedehandskleding en -spullen, maar brood. Behalve de bakkerij is er een café: **Grillska Huset**. De opbrengst komt ten goede aan de minderbedeelden. Ook op het prachtige dakterras is het genieten van een warme lunch of koffie met gebak.

stortorget 3, telefoon +46 858831649, grillskahuset.se, open bakkerij: ma-vr 7.30-18.00, restaurant: ma 10.00-20.00, di-za 10.00-21.00, zo 11.00-20.00, prijs lunch vanaf 98 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

21 De pandjes waarin de populaire cafés **Kaffekoppen** en **Chokladkoppen** zitten, zijn heel karakteristiek voor Gamla Stan. Dit zijn misschien wel de meest gefotografeerde huizen van Zweden. Hier is altijd wat te doen en te zien. In de zomer zit je lekker in de zon met een koel drankje; in de winter kom je weer op temperatuur met een kop warme chocolademelk met slagroom, terwijl je uitkijkt op de kerstmarkt.

stortorget 18-20, telefoon +46 8203170, cafekaffekoppen.se, open dagelijks zomer 9.00-22.00, winter 10.00-22.00, prijs lunch 115 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

ROUTE 1 > GAMLA STAN, RIDDARHOLMEN & HELGEANDSHOLMEN

26 Aan het einde van de werkweek is het in Zweden tijd voor *Taco Fredag*. Bij **Geronimo's** brengen ze taco-ervaring tot een heel nieuw niveau. Dineren doe je er in de kelder, de menukaart ziet eruit als een stripverhaal en je kunt kiezen uit allerlei soorten tequila. Je kunt hier niet alleen terecht voor taco's, maar ook voor een drankje of een bijzonder avondje uit.

stora nygatan 5, geronimosfgt.se, open di-do 17.00-1.00, vr-za 16.00-2.00, prijs 200 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

27 Wie houdt er nu niet van ijs? De Zweden in ieder geval wel! **StikkiNikki** is een van de populairste ijszaken in de stad. Stikki Nikki was het koosnaampje voor eigenaresse Nicole tijdens haar jeugd in Texas en is nu de naam van haar – inmiddels al negen – ijszalons. Het ijs wordt zo veel mogelijk gemaakt van duurzame en biologische ingrediënten. Daarnaast zijn er ook veganistische opties.

stora nygatan 17, stikkinikki.com, open mrt-sep dagelijks 11.00-21.00, prijs 1 bol 40 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

28 De meest uitzonderlijke dieren van het seizoen, van het land én uit de zee, vormen de basis van het menu bij **Djuret**. Dit menu bestaat uit drie gerechten, waarbij de koks trachten zoveel mogelijk van het dier te gebruiken, uit respect voor het dier en het milieu. Uitzonderlijke dieren vind je zelden in grote aantallen, waardoor het menu regelmatig geüpdatet wordt. Soms eet je hier bijvoorbeeld rendier vlees, elandvlees of hert. Ook aan vegetariërs wordt gedacht met een bijzonder 'groen menu'.

lilla nygatan 5, telefoon +46 850640084, djuret.se, open di-za 17.30-0.00, prijs driegangenmenu 595 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

30 **Panem** is een bakkerij, konditorei, café en bistro ineen. Zin in een typisch Zweeds zoet broodje voor het ontbijt, een sandwich voor de lunch, of een gebakje als vieruurtje? Dan zit je bij Panem goed. Als je met zijn tweeën bent, kun je in een van de knusse ramen zitten. Verderop in het café zijn allerlei gezellige hoekjes waar je met een groter gezelschap terecht kunt.

stora nygatan 26, telefoon +46 8109800, panem.se, open ma-do 11.00-19.00, vr 8.00-22.00, za 9.00-22.00, zo 9.00-19.00, prijs lunch 180 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑫ Een klein restaurant waar je terecht kunt voor je Zweedse *smörgåsbord*, oftewel een traditionele buffetmaaltijd met verschillende gerechten. Al zijn ze niet meer zo traditioneel bij **Kaggas**: ze geven er hier namelijk een nieuwe Scandinavische twist aan. Ze hebben steeds vier gerechten in hun dagmenu en daarnaast maaltijden à la carte.

lilla nygatan 21, telefoon +46 087968102, kaggas.com, open wo-za 17.00-22.00, prijs gerecht 155 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑬ **Aifur Krog & Bar** is het Vikingrestaurant dat je niet gemist wilt hebben. Zodra je het restaurant binnenkomt, is het alsof je terug in de tijd reist. Je kunt kiezen voor alleen een drankje of dineren. Kies je voor dineren, dan krijg je een verrassend welkom: de gastheer kondigt je luidkeels aan in de eetzaal. Doe je alleen een drankje, dan ben je meer een toeschouwer.

västerlånggatan 68, telefoon +46 8201055, aifur.se, open ma-do 17.00-23.00, vr-za 16.00-1.00, prijs 225 sek, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

SHOPPEN

⑭ Uniek, ecologisch en gemaakt in Zweden: zo kun je het assortiment van **HildaHilda** kort samenvatten. Je vindt er een uitgebreide selectie jacquard geweven textielproducten, zoals etuis, theedoeken, kussenslopen en tassen. Alles is gemaakt met garen van ecologisch katoen en linnen. Laat je inspireren door de kleuren en patronen in de winkel en koop iets voor jezelf of voor je huis. Of verras iemand met een bijzonder cadeau.

österlånggatan 21, hildahilda.se, open ma-vr 11.00-17.00, za-za 11.00-16.00 (zomer afwijkend), t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

⑮ Posters, mokken, sieraden, spelletjes, blikken en andere hebbedingetjes; je vindt het allemaal bij **Blå Gungan**. Er staat erg veel op een kleine oppervlakte, achterin vind je zelfs nog meer. Genoeg te kiezen dus en moeilijk om hier met lege handen naar buiten te gaan.

österlånggatan 16, blagungan.se, open ma-vr 11.00-18.00, za 11.00-16.00, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

ROUTE 1 > GAMLA STAN, RIDDARHOLMEN & HELGEANDSHOLMEN

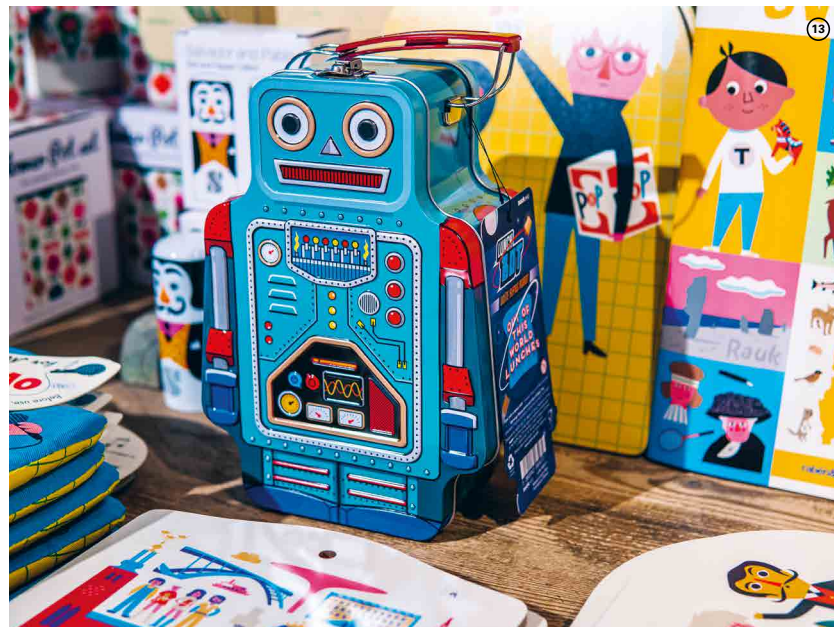
②③ Voor sciencefictionliefhebbers is de **Science Fiction Bokhandel** een paradijs. Er is een ruim aanbod aan boeken, comics, bordspelletjes en actiefiguren. Specifiek voor de liefhebbers van Harry Potter is op de eerste verdieping een deel gewijd aan allerlei Harry Potter-hebbedingetjes.
västerlånggatan 48, sfbok.se, open ma-vr 10.00-19.00, za 10.00-18.00, zo 12.00-17.00, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

②④ Regen en Zweedse weemoed, een oude regenjas van opa, een goed authentiek verhaal en slimme marketing; dan heb je een **Stutterheim**. Dat is een handgemaakte rubberen regenjas, die nog het meest doet denken aan een oliejas van vissers. De jassen zijn behoorlijk duur, maar heel populair. En als sterren in binnen- en buitenland het ervoor overhebben, maakt de prijs niet meer uit...
västerlånggatan 40, stutterheim.com, open ma-za 11.00-18.00, zo 12.00-16.00, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

②⑤ Een borsteltje om paddenstoelen schoon te maken, of wat dacht je van een borstel om zand van aardappelen te verwijderen, de vloer mee te schrobben of je rug mee te masseren? Dit zijn de producten waar **Iris Hantverk** van oorsprong om bekendstaat. Maar tegenwoordig vind je hier ook andere mooie dingen voor in je badkamer, keuken of tuin.
västerlånggatan 24, irishantverk.se, open ma-vr 10.00-18.00, za 11.00-16.00, zo 12.00-16.00, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

②⑨ In 1985 richtte Kåge Moberndt samen met een vriendin Goa Gängets Affär op. Samen verkochten ze oude comics & lp's. In 1995 splitsten hun wegen en veranderde Kåge de naam naar **Comics Heaven**. Nu verkoopt hij alleen nog comics. Het merendeel komt uit de VS en is Engelstalig, maar er is ook een sectie met Zweedse stripverhalen.
stora nygatan 23, comicsheaven.se, open ma-vr 10.00-18.30, za 10.00-18.00, zo 11.00-17.00, t-bana 13, 14, 17, 18, 19 gamla stan

③① Kinderkleden moeten niet alleen praktisch zijn, ze mogen er ook leuk uitzien. Zo denken ze er bij **Sewing for seeds** over, of het nu kleden zijn voor een feestje of om in naar school te gaan, om in te slapen of om mee buiten te

ROUTEBESCHRIJVING 2 (ca. 5,9 km)

Begin in het park Observatorielunden. Na de klim hiernaartoe kun je bijkomen met een sapje **1**. Verlaat daarna het park en loop Drottninggatan in. Trek in lekker eten? Genoeg keuze links in Rådmanngatan **2** of als je de weg vervolgt door Drottninggatan **3**. Reserveer vast voor 's avonds in Tegnérsgatan **4** **5**. Bezoek het Strindbergsmuseet **6** of loop verder en kijk intussen naar de grond en probeer Strindbergs teksten te vertalen. Sla linksaf Wallingatan in om de schilderijen in de kerk te bekijken **7**. Wandel terug naar Drottninggatan, ga rechts Barnhusgatan in en bestel taco's **8** en geniet van dans **9**. Loop via het plantsoen bij het congrescentrum terug naar Drottninggatan en steek recht over, de poort door naar het badhuis **10**. Wandel via Drottninggatan verder tot Kungsgatan en ga daar rechts voor Zweedse *fika* **11**. Loop dezelfde weg terug en steek het kruispunt met Drottninggatan over. Daarna zie je rechts de marktkramen van Hötorget al **12**. Aan de korte zijde ligt de markthal **13**. Loop over de markt en bekijk het concertgebouw **14** en de beeldengroep ervoor **15**. Sla rechtsaf Sergelgangen in voor design **16**. Loop terug met het concertgebouw aan je rechterhand. Sla rechts Kungsgatan in, bezoek Granit **17** voor originele opbergmaterialen. Voor *fine dining* sla je rechtsaf Sveavägen in en direct links Oxtorgsgatan in **18**. Ga terug naar Kungsgatan om de torens Kungstornen **19** te zien. Tussen de twee viaducten is een nachtclub **20**. Onder het tweede viaduct kun je terecht voor een snelle hap **21**. Neem daarnaast de roltrap naar Regeringsgatan. Steek over voor chocola **22** en ga links voor een hapje en een drankje **23** **24**. Loop daarna terug door Regeringsgatan tot je bij Mäster Samuelsgatan komt. Steek over en ga naar rechts. Neem vervolgens de eerste straat links en kijk uit over het plein met de glazen obelisk **25**. Neem de trap naar beneden voor het Kulturhuset **26**. Ernaast, in winkelcentrum Gallerian, vind je herenkledingzaak Volt **27**. Schuin aan de overkant van Hamngatan ligt hét warenhuis van Stockholm **28**. Loop dan verder via Norrmalmstorg, en sla links Nörmalmstorg in voor minimalistische kleding **29** of vervolg naar het Berzelii Park als je zin hebt in Aziatisch eten **30**. Of loop naar het park Kungsträdgården **31**. Bekijk kunst in het metrostation met de ingang aan Arsenalsgatan **32**. Aan de andere kant van het park bevinden zich de rode kerk **33** en Operabaren **34**, en ietsje verder Kungliga Operan **35**. Sla vanaf het operahuis Malm Morgsgatan in en eindig de dag met een fenomenaal uitzicht bij TAK **36** of SUS **37**.

